

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
(Verzonden per e-mail)

Datum: 7 september 2026

Ons kenmerk: WA26.00011

Inlichtingen: [REDACTED]

Onderwerp

Reactie op uw Woo-verzoek

Geachte [REDACTED]

U heeft op 17 juni 2026 een verzoek ingediend op grond van de Wet open overheid (Woo). Dat verzoek is in ons systeem geregistreerd onder WA26.00011. Daarbij heeft u verzocht om openbaarmaking van alle documenten inzake het advies van de Afdeling advisering over het voorstel tot modernisering van de aanhef van wetten en Koninklijke Besluiten, alsmede alle daarmee samenhangende documenten.

In het bijzonder heeft u verzocht om openbaarmaking van de volgende documenten:

1. Het advies in zijn geheel, inclusief alle bijlagen en eventuele aanvullende adviezen of nadere rapporten;
2. Het wetsvoorstel zoals dat ter advisering aan de Afdeling advisering is voorgelegd, inclusief de memorie van toelichting en alle bijlagen;
3. Alle correspondentie tussen de Raad van State en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betreffende het wetsvoorstel en het advies;
4. Alle interne ambtelijke nota's, adviezen en correspondentie die zijn opgesteld in de voorbereiding van het advies, voor zover die betrekking hebben op het volgende:
 - a. de vraag op welke wettelijke of constitutionele grondslag het gebruik van de formule „bij de gratie Gods” in de aanhef van wetten en Koninklijke Besluiten berust;
 - b. de vraag of, en zo ja op welke grondslag, het gebruik van de formule is toegestaan of vereist, mede in het licht van de in 1972 door de ministers erkende omstandigheid dat de formule niet op enig wettelijk voorschrift berust;
 - c. de vraag of en in hoeverre de positie van de Koning als voorzitter van de Raad van State van invloed is geweest op de inhoud of de formulering van het advies.
5. Alle documenten betreffende de vraag of, en op welke grondslag, het additioneel artikel bij de Grondwetsherziening van 1983 - dat bepaalt dat het bestaande afkondigingsformulier van kracht blijft totdat daarvoor een wettelijke regeling is getroffen - bij de voorbereiding van het advies is betrokken, alsmede alle documenten waaruit blijkt of de Afdeling advisering van oordeel is dat de bedoelde wettelijke regeling inmiddels tot stand is gebracht.

Ik heb onderzoek verricht naar de aanwezigheid van documenten die onder uw verzoek kunnen vallen. Daarbij is een relevant dossier aangetroffen. Het betreft het advies van de Afdeling advisering van 3 maart 2016, W03.16.0001/II/K, inzake de Rijkswet afkondigings- en kennisgevingsformulieren. Dit advies en de bijbehorende documenten zijn opgenomen in een inventarislijst in de bijlage bij dit besluit.

Ik stel vast dat de documenten die op de inventarislijst zijn opgenomen onder de nummers 1 en 11 reeds openbaar zijn. De vindplaatsen van deze documenten heb ik vermeld op de inventarislijst.

Ik heb besloten om het document dat op de inventarislijst is opgenomen onder nummer 2 openbaar te maken. Belanghebbende heeft hiertegen geen bedenkingen. Een kopie van dit document is als bijlage bij het besluit gevoegd. Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo blijft het openbaar maken van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Daarom zijn bepaalde persoonsgegevens weggelakt.

Verder heb ik besloten om de documenten die op de inventarislijst zijn opgenomen onder de nummers 3 t/m 10 niet openbaar te maken op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo. De Afdeling advisering is onafhankelijk adviseur van regering en parlement over wetgeving en bestuur. De Afdeling beraadslaagt op grond van artikel 27a, eerste lid, van de Wet op de Raad van State bij de voorbereiding van de adviezen met gesloten deuren. Voor het goed en onafhankelijk functioneren van de Afdeling is het noodzakelijk dat de voorbereiding van de adviezen vertrouwelijk plaatsvindt en dat er in vrijheid van gedachten kan worden gewisseld. De hiervoor genoemde stukken maken deel uit van de voorbereiding die heeft geleid tot het advies. Openbaarmaking van deze in het voorbereidingsproces uitgewisselde informatie doet afbreuk aan de waarborg van vertrouwelijkheid van de beraadslagingen en weegt daarom niet op tegen het belang van het goed functioneren van de Afdeling advisering.

Wat betreft uw punt over het gebruik van de formule "bij de gratie Gods" merk ik op dat op 31 oktober 2022 en 10 maart 2026 ook al Woo-besluiten over dit onderwerp zijn genomen. Deze zijn te vinden via: www.raadvanstate.nl/wet-open-overheid/woo-besluiten/. Ook die verzoeken hebben betrekking op het advies van 3 maart 2016 over het voorstel inzake de Rijkswet afkondigings- en kennisgevingsformulieren.

Bij de inventarisatie van de beschikbare documenten zijn, naast de hiervoor genoemde documenten, geen andere documenten aangetroffen.

De Raad van State,
namens deze,

H. M. van Baal,
directeur Bestuursondersteuning

Bent u het niet eens met dit besluit? Dan kunt u een bezwaarschrift indienen. Dit dient u uiterlijk binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit te sturen naar: Raad van State, ter attentie van de adviseur bezwaren Woo, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. U kunt uw bezwaarschrift ook per e-mail indienen: bezwaarwoo@raadvanstate.nl

Op rijksoverheid.nl/onderwerpen/bezwaar-en-beroep/vraag-en-antwoord/bezwaar-tegen-beslissing-overheid kunt u zien waar een bezwaarschrift aan moet voldoen.

Inventarislijst bij besluit inzake WA26.00011

Nr.	Document	Beoordeling document	Uitzondering
1	Wetsvoorstel inclusief bijlagen	Openbaar: Wetsvoorstel: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34380-2.html MvT: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34380-3.html	
2	Brief van 12-01-16: aanhangigmaking adviesaanvraag	Wordt deels openbaar gemaakt	Artikel 5.1 lid 2 onder e Woo
3	Interne notitie 02-02-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
4	Mail 05-02-16: kenningsnotitie met bijlage notitie van 04-02-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
5	Conceptversie advies 08-02-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
6	Mail 09-02-16: Conceptversie advies	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
7	Conceptversies advies 11-02-16, 29-02-16 en 02-03-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
8	Mailwisseling 17&23-02-16: opmerkingen	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
9	Overige opmerkingen 29-02-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
10	Notulen vergadering 02-03-16	Niet openbaar	Artikel 5.1 lid 2 onder i Woo
11	Advies van 03-03-16 W03.16.0001/II/K	Openbaar: www.raadvanstate.nl/adviezen/@116941/w03-16-0001-ii/	

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

W03.16.0001/II/K

Aan de Vice-President van de Raad van State van het Koninkrijk

Postbus 20018
2500 EA Den Haag
T 070 318 30 33

Den Haag, 12 januari 2016

Geachte heer Donner,

Bij de Tweede Kamer is door het lid Van Veldhoven een voorstel van rijkswet aanhangig gemaakt tot regeling van de formulieren van afkondiging van wetten en rijkswetten en van kennisgeving door de Koning aan de Staten-Generaal van zijn besluit omtrent enig voorstel van wet of rijkswet (Rijkswet afkondigings- en kennisgevingsformulieren).

Ingevolge artikel 18, eerste lid, van de Wet op de Raad van State, verzoek ik de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk aan de Kamer omtrent dit voorstel advies uit te brengen.

Bij deze brief zijn een exemplaar van het initiatiefwetsvoorstel met de daarbij behorende geleidende brief en memorie van toelichting gevoegd (Kamerstukken II, vergaderjaar 2015-2016, 34380 (R2067), nummers 1 t/m 3).

Hoogachtend

De tijdelijk Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Khadija Arib

W03.16.0001/II/K